

Hembygdsbladet

År 2014
Nr 4

Medlemsblad för Vikingstad hembygdsförening.
Hemsida: <http://www.hembygd.se/vikingstad/>.
Kontakt: Göran Nilseryd Tel 0142-20205
Ansvarig utgivare: Gunnar Asplunder

DEN GAMLA BILDEN

Bankebergs mejeri med personal, troligen år 1924. Mejeriet byggdes ca 1912 och drevs av Valkebo mejeriförening. År 1920 uppgick den i Mjölcentralen. År 1948 nedlades mejeriet pga en dom i Söderbygdens vattendomstol. Numera huserar verkstadsföretaget VIKON AB i den före detta mejerilokalen.

Lastbil av märket Chevrolet invid ostlagret. Här lastas ost för senare transport på järnväg. Vid sidan av bilen, Erik Nilsson. På flaket står Olov Holm.

KOMMANDE AKTIVITETER:

Lördag 6:e dec, julmarknad på Hembygdsgården.

2015. Söndag 1:a mars, årsmöte i Missionskyrkans lokaler.

BYVANDRING i Bankeberg 13 aug 2014

Vikingstads hembygdsförening, har i samarbete med Studieförbundet haft en Byvandring i Bankeberg, med Gunnar Asplunder som guide. Vi var ett 30-tal personer som samlades vid Mellangården, där Gunnar på en gammal karta visade hur byn såg ut förr och berättade om kvällens vandring. Rickard Fransson visade bilder ur Östen Allerts bildarkiv. Gunnar berättade om Mellangården, som en gång var skjutshåll till Gästgivaregården. Vi fortsatte till runstenen och sedan till den gamla föreningslokalen Valhall, numera privatbostad, där bl.a Tage Danielssons mor spelade revyer. Bröderna Nilsson i Gästgivaregården berättade om gården, som varit i släktens ägor sedan tidigt 1900-tal. Där har varit gästgiveri, handelsbod, krog och ortens första bank. Vandringen gick sedan till Tingshuset, nu privatbostad, en tid Missionskyrka. I källaren är fortfarande den gallerförsedda arresten kvar. Under besöket vid Bankhuset kom ett kraftigt regn och vi begav oss hastigt till kaffestugan Vikingsborg där vi tog skydd för regnet. Gunnar berättade om stugans tillkomst, dess historia, samt om dess framtid. Vi var många som hade minnen från besöken i den gamla kaffestugan. Det var den tidens samlingsplats för oss unga. Vi gick förbi den gamla motorverkstaden, privatpostad, och den förfallna smedjan, Vandringen avslutades vid Västergården, Det blev trots regnet en mycket lyckad och lärorik vandring, kryddad med personliga historier av Gunnar från hans uppväxt på 50-60 talet i Bankeberg.

Nedtecknat av Göran Nilseryd.

På väg mot runstenen på Gästgivaregårdens före detta ägor. I närheten av välkända Valhall.

Huset/flygeln som har inrymt speceriaffär, bank, café, telestation och numera är bostad.

10 maj Slöjddisning.

Slöjdläraren Bengt Svensson berättade och beskrev ingående och inspirerande hur skolslöjden utvecklats i Sverige. Det visades bilder och slöjdalster från olika epoker. Bengt Svensson har även skrivit en bok om skolslöjden.

14 maj Veterantraktorvisning.

Många passade på att besöka Bo Strålhake, som visade sin mycket imponerande samling av äldre traktorer.

17 aug. Spelmansträff.

Ett tjugotal glada musikanter från när och fjärran strålade samman till spelmansträff i Vikingstad hembygdsgård. Spelglädjen stod högt i tak trots det lite trista vädret. Durspel, fiol, dragspel, munspel mm hördes lite här och där. Publiken som satt och lyssnade såg ut att trivas och inbjöds att sjunga med i en del låtar. Kaffeservering och varmkorvförsäljning fanns också att tillgå.

Berättarafton i Vikingstads hembygdsgård onsdagen den 24 september 2014

Robert Kolff berättade och visade bilder ” Från Rembrandt till van Gogh”. Publiken fick insikt i vad konstnären ville förmedla när Robert visade på detaljer i målningarna som är lätta att missa. Här fick man veta symboliken och sambandet som avbildats under olika århundraden. I föredraget vävdes in både svensk historia och svenska målare. Här framkom t.ex. att Anders Zorn var en beundrare av Rembrandts verk och på Zorns museum i Mora finns en stor samling etsningar av Rembrandt. En samtida målare med Zorn var Carl Larsson. Anders Zorn for till Amerika där han hade stor succé med sina egna målningar men även med verk av Carl Larsson och härmed spreds svensk konst över världen. De holländska mästarna Johannes Vermeer, Jan Steen, Frans Hals och Vincent van Gogh belystes under kvällen och till sist visades en kort videofilm där man såg självporträtt på rad av Rembrandt och hur den unga konstnären åldrades med åren. Robert avtackades med blommor och därefter serverades kaffe med hembakat bröd. Det var en mycket lyckad kväll med en kunnig föredragshållare och mysigt eftersnack.

Flickan med pärlan av Johannes Vermeer

”Kaffetåren den bästa är.....”

Höstmarknaden hölls 13 sept.

Hembygdsgården i Vikingstad har i samarbete med Studieförbundet haft Höstmarknad på Hembygdsgården, med 20 -talet knallar och försäljare. Det var loppis, servering av kolbullar, våfflor med kaffe, försäljning av grönsaker, ägg, hembakat bröd och försäljning av hemslöjd. DIS visade släktforskning med datorhjälp. Cirka 300 besökte marknaden under dagen och smakade på godsakerna som serverades till toner från Jularbokklubben i Motala som stod för underhållningen med sång och musik.

Honungsförsäljningen gick väldigt bra sa biodlaren Nils-Magnus Nilsson.

Renoveringar på hembygdsgården.

Nils-Magnus Nilsson har reparerat golv och bätrat på isoleringen under salen på nedre våningen i huvudbyggnaden. Ingången till arbetsplatsen

Under vecka 40 reparerades golvet i Hembygdsgårdens kök. De grova golvbjälkarna ligger direkt på berget och i jorden och har klarat 260 år utan större problem, men hade nu till viss del murknat. Vid reparationen hittades brandrester från eldsvådan år 1752 och ett mynt daterat 1725

Skänkt till hembygdsföreningen.

.Håkan Sandberg har skänkt en gammal träsvarv, som har tillhört hans mormors far, Samuel Nystén Törnevik.

SPÖKHISTORIER FRÅN VIKINGSTAD

Tomtenissar och otyg i Vikingstad. Upptecknat för Östgöta-Tidningen 1939 av Arne Asplunder efter smeden Johan Johansson i Gustad.

” Inte för att ... jag är någon historieberättare precis, men alltid kan jag väl tala om några historier som min far berättat för mig, och en del som jag varit med om själv. Det hände ofta att min far talade om att han hade hört hinjakten när han gick hem från arbetet på kvällarna. Jag tvivlade nog aldrig på det, för min far brukade aldrig ljuga, men riktigt övertygad om att det var sanning det blev jag en kväll när jag gick hem från tröskningsarbetet i Sköldstad. Jag tog vägen rätt över Sköldstadskogen, för det skulle bli närmare, och se, rätt som det var fick jag höra ett förskräckligt oväsen komma farandes genom skogen, och då förstod jag meddetsamma att det var hinjakten som var ute. Jag hörde den komma allt närmare och närmare och så for den över gårdesgården vid stötten som jag nyss hade gått över. Nu är det bäst att vara på sin vakt, tänkte jag, och fick tag på en grov knölpåk. Men jag behövde aldrig använda den, för jakten vek av åt ett annat håll. Min far har också berättat om den där drängen från Gustad, som skulle gå till näcken och lära sig spela. Han var så märkvärdig när han knallade iväg neråt ån framemot kvällen med fiolen under armen, men han var rätt så blek om näsan när han kom hem igen och talade om, att näcken hade kommit upp och frågat honom, om han ville ha fiolen stämd efter fingrarna eller om han ville ha fingrarna stämda efter fiolen. Drängen trodde att näcken hade tagit fiolen fr tid och evighet, men de hittade den allt dagen därpå på åkanten. Spöken och sådant otyg kan förekomma i många skepnader och olika variationer. En morron när far min skulle tända upp i smedfyren, så fanns det inga möjligheter att få det att brinna. Det var något otyg som kvävde elden, så fort han försökte. Då tog min far en trästicka, för se den brann, och lyste sig omkring i smedjan, och då fick han se en stor katt, som satt i ett hörn och såg besynnerlig ut. Då förstod min far att det var katten som släckte elden i fyren och han fick tag i en stor slägga och skulle slå katten i skallen med den, men se då hände det underliga, att när han skulle till att slå katten i skallen så blev armen liksom förlamad på honom, och han förmådde inte lyfta släggan från golvet ens. Ja, det var något otyg med den katten, det är då säkert det. Och likadant var det med den där grissuggan, som så många människor mötte på far mins tid. Den mötte far i Sköldstads allé en gång, när han hade varit borta och skott hästar. Rätt som det var, när han gick där, så fick han se en stor sugga med en faslig massa smågrisar efter sig komma på vägen. Nu ska jag iallafall inte hålla ur vägen för dig, tänkte far min, som hade hört talas om ”spöksona” förr, och så gick han mitt i vägen. Men se, tro inte att suggan med sitt stora följe ändrade kurs för det. Hon bara gick på honom. Då tog far min och slog hammaren i förskinnen så det smällde om det, och trodde att han skulle skrämma henne på det sättet, men inte ett tecken till rädsla visade hon, och när han sedan skulle försöka slå henne i huvudet med hammaren, så förmådde han inte att röra armen. Det blev att snällt gå ner i diket och låta det stora följet passera. Ladugårdsnisse fick jag göra bekantskap med på den tiden jag var stalldräng. Det var en påpasslig gynnare., som man kunde ha stor nytta av, om man skötte sig väl med honom. Mig väckte han regelbundet varje morron klockan halv fem, och blev något djur sjukt i stallet under natten så kom alltid ladugårdsnissen och körde opp mig. Men se honom fick jag aldrig göra.”

B-Föreningsbrev
Vikingstads Hembygdsförening
Returadress Gunnar Månsson, Torsgatan 14A
590 49 Vikingstad

Friluftsgudstjänst.

Vikingstads missionsförsamling har hållit friluftsgudstjänst i hembygdsgårdens trädgård. Ordförande Göran Nilseryd hälsade ett 40 - tal besökare välkomna. Mötesledare var Katarina Eriksson. Prästen Bernt Åkerblad höll en predikan över ämnet de fyra evangelisterna, Christina Rosén spelade och sjöng. Damerna hade ordnat kyrkkaffe med hembakat bröd, som sedan intogs i solskenet under äppelträden i trädgården. Kollekten och den frivilliga kaffeavgiften som inbringade 2300 :- sändes enligt beslut till operation SMILE Sverige.

T-shirt

Inför höstmarknaden inskaffades gröna T-shirts till föreningsfunktionärer, med texten

**Vikingstads
hembygdsgård**

Julmarknad vid Vikingstad hembygdsgård.

6 december 11:00 Julmarknad i samarbete med SiV (samverkan i Vikingstad) kl. 11-14

2015 Årsmöte söndag 1:a mars

Styrelsen:

Ordförande: Göran Nilseryd Tel 0142-20205
070 520 74 29 goran.nilseryd@gmail.com
Sekreterare och webbansvarig: Lennart Wallerstedt
Tel. 076 1023869
lennart_wallerstedt@hotmail.se
Kassör: Gunnar Månson Tel. 013-80525
gunnarmanson@telia.com
V. Ordförande: Marianne Danielsson
Tel. 013-80829

Torsdagsförmiddagar i varje vecka är det arbete och prat på hembygdsgården. Alla är välkomna att utföra någon syssla som känns meningsfull.

Slutligen ett STORT TACK till alla: funktionärer, knallar, musiker, föredragshållare, hantverkare, medlemmar och besökare som bidragit till att göra vår Hembygdsgård levande.

Aktiviteterna utföres i samarbete med Studieförbundet.

Har ni artiklar eller bilder så mottages de tacksamt av hembygdsföreningen.